

فرزودگاہ فرشتگان

مہارت ہار سادہ سی با نماز فرزندان
(۶ تا ۱۸ سال) معراج آیتے

فرشتگان
نشر قیسات

سرشناسه: آئی، اصغر، ۱۳۵۴ -

عنوان و نام پدیدآور: فرودگاه فرشتگان / نویسنده اصغر آیتی.

مشخصات نشر: اصفهان، نشر مهرستان، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ج ۲.

شابک: ج ۲، ۹۶۴۶۹-۲۰۰۲-۹۷۸-۶۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

مدرجات: ج ۲، مهارت‌های پایبندی به نماز در فرزندان (شش تا هجده سال)

موضوع: نماز

موضوع: نماز -- تاثیر

موضوع: نماز -- جنبه‌های اجتماعی

موضوع: Salat -- Social aspects

موضوع: Islamic religious education

موضوع: "Islam" -- Religious aspects -- Domestic education

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵.۴/۹.۴۱۸۶.۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۱۳۶۲۴۰

فرودگاه فرشتگان (۲ مهارت‌های پایبندی به نماز در فرزندان ۶ تا ۱۸ سال)

نویسنده: اصغر آیتی

ویرایش: شهره زمانی و شایسته بانو سادات افتخار، از «ویراستاران»

مدیر هنری: حامد مغروری

طراح جلد و صفحه آرا: زینب ربانی سواه

ناشر: مهرستان

چاپ: هفتم، ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۷۰۰۰ تومان

تارنما: www.mehrestan.ir

رایانامه: mehr@mehrestan.ir

سامانه: ۰۳۰۰۷۹۶۲۱۰۱۰۰

نشانی: اصفهان، خیابان مسجد سید، خیابان آیت الله زاهد، کوچه ۱۵، پلاک ۲۰

کد پستی: ۸۱۳۶۹۵۵۱۳۷

شماره تماس: ۰۳۱-۳۲۳۶۸۷۵۵-۰۳۷۰۰۱۲۹۰۰

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر برای نشر مهرستان محفوظ است.

سخن‌آغازین

با همه دشواری‌ها، ظرافت‌هایش، شیرین‌ترین کار عالم «تربیت» است و مهم‌ترین بستر تربیت، «خانواده». خانواده اگر «خانواده» باشد، تربیت شیرین می‌شود و طبیعی. همان‌طور که ما نفس می‌کشیم، در خانواده هم تربیت می‌شویم؛ بی‌آنکه به آن فکر کنیم و بدانیم چه می‌شود.

مرکز «احیاء اندیشه و سیره‌های» مجموعه‌ای است مردم‌نهاد و خدمتگزار در کارهای خیر. تمرکز این مرکز بر تربیت متعلق است، آن هم با رویکرد اسلامی و عقلانی و با محوریت زیربنایی‌ترین نهاد تربیت، یعنی خانواده.

وجهه‌ی همت ما مهارت‌آموزی به خانواده‌هاست. حرکت ما استفاده‌ی هوشمندانه از ابزارهای حمایتی؛ از این رو طرح «مهرستان» را پایه‌ریزی کردیم تا در پیمودن این مسیر مقدس، بتوانیم منظم و هدفمند و برنامه‌ریزی‌شده برویم. «مهرستان» فقط مخفف «محصولات هنری رسانه‌ای» نیست، بلکه اسم خانگی است برای آموختن مهرورزی در خانه و گرمابخشی به کانون خانواده.

ابزار ما در این راه پرفراز و بی‌نشیب چیست؟ از بین همه راه‌های ممکن، ب «یار مهربان» به یاری خانواده‌ها آمده‌ایم؛ با همان آشنای پرسخاوتی که صدها نسل بشر را معلم و ار پرورده و فروتنانه با ذهن و ضمیرشان در هم تنیده است.

بله، با کتاب آمده‌ایم و بر این باوریم که با همه تنوع ابزارهای دیجیتال و گرایش
چون آمیز انسان امروز به آن‌ها، هیچ چیز جای کتاب را نمی‌گیرد! اثبات ساده این
مدعا را در رشد کتاب‌های کاغذی، در همین سال‌ها و حتی در کشورهای صنعتی،
می‌توان سراغ گرفت. خوشبختانه این یار مهربان، هنوز هم به آدم‌ها وفادار مانده
و همچنان گنجینه سرشاری به شمار می‌رود که پاسخ‌گوی نیازهای رنگارنگ
مخاطبان‌ش است؛ بماند که مدتی است با این یار مهربان نامهربانی می‌کنیم!

به‌دنبال آثار خیر زمین‌مانده‌ای بوده‌ایم که حضورمان را در این عرصه معنا
یابد. و حسی ویا اثری مانا به‌جای‌گذارد. سرانجام صدها نفر ساعت پایش و
پویش، با معماری طرز خانواده‌محور «مهرستان» انجامید که یکی از میوه‌هایش
اکنون در دستانتان است.
با سواسی خاص، اصالت‌کیفی کار را تعیین کردیم تا شاخص ارزیابی باشند و
بازتاب دغدغه‌مندی ما:

۱. تلاش فعالان این طرح و همه تولیدات آن، تمام وقت و تمام‌قد، در
خدمت خانواده‌هاست و تمام آثابتوب بر محور نیازهای اعضای
خانواده شکل می‌گیرد.

۲. گام‌های اجرایی را کاملاً علمی و منطقی طراحی کرده‌ایم تا از پشتوانه‌های
محکم بهره‌مند باشد؛ برای نمونه، نرم‌افزار قدرتمند و جامع مدیریت سیستمی
را در مسیر تصمیم‌سازی تصمیم‌گیران و آماده‌سازی آثار، به‌کار گرفته‌ایم.

۳. آثاری باید تولید و ترویج شوند که حقیقتاً مورد نیاز باشند و نوآورانه و
مشکل‌گشایانه به طرح مسائل بپردازند؛ از این رو، هم به درون‌مایه‌هایی عالمانه
و مبتنی بر آموزه‌های دین اسلام توجه داریم و هم به قالب‌هایی شیوا و جذاب

در انتقال آن‌ها. انتظارمان تا بدان حد است که معادل و مشابهی برای آن آثار، براساس رویکرد انتخاب‌شده، برای انسان عصر حاضر به‌ویژه نسل جوان وجود نداشته باشد. در این راستا و برای دستیابی به گنجینه اطلاعات جامع در این موضوع، طرح «اطلس سواد خانواده» در دست تدوین است.

۴. فایده از شهرت اسمی افراد، از نویسندگانی دعوت به همکاری کردیم که نه تنها از اسناد آر‌های تعریف‌شده در طرح برخوردار باشند، بلکه توصیه‌های نکته‌سرچانه و شوشکافانه درباره موضوع مدنظر را در انبان دانش و تجربه خویش انباشته باشند؛ البته از قلم جوان‌ترهای خوش‌آتیه نیز غافل نماندیم.

۵. غنای زیربنا و کیفیت روینام «مهرستان» چنین اقتضا می‌کرد که متخصصان ممتاز در حوزه‌های مختلف ادبی و جیره تولید مشارکت دهیم: بهره‌مندی از اطلاعات طرح جامع اطلس خانواده و دبیر علمی بصیر برای انتخاب موضوع و نویسندگان، ارزیابان کاربرد و انتخاب اثر، زیادی از میان جامعه مخاطب هر یک از کتاب‌ها برای ارزیابی آثار رسیده، اساس شاخص‌های تعریف‌شده، هنرمندان طبع‌شناس برای یافتن نام کتاب‌ها، دبیران فعال‌ترین نهاد ویرایشی ایران، طراحان و صفحه‌آرهای خوش‌برایه، نمونه‌خوانی چندباره آثار به منظور اصلاح ایرادهای احتمالی در مراحل پایانی، دبیرهای متخصص در صنعت چاپ، چاپخانه‌های کارگشته و مجهز، فعالان حرفه‌ای در تبلیغ و اطلاع‌رسانی و مدیریت فروش، متفکران دلسوز برای انگیزه‌آفرینی و امکان‌سازی برای مطالعه کتاب و ...

۶. گوشه‌چشمی هم داریم به میراث مکتوب گران‌بهای گذشتگان با موضوع خانواده، از راه بازآفرینی و بازنویسی آن‌ها متناسب با نیازها و اقتضات انسان

معاصر، تا عطر نام و یادشان و خوشه چینی از خرمن معرفتشان، ذائقه مشتاقان را پرحلاوت کند.

۷. درست است که این طرح برای امکان تداوم بلندمدتش، باید از نظر منابع مالی مستقل و خودگردان باشد، اما به پشتوانه خیراندیشانی که چراغ این راه را روشن کرده‌اند، کاملاً غیرانتفاعی خواهد ماند و عوایدی را که احتمالاً به دست می‌آید، در فرایند تولید و ترویج آثار فاخر فرهنگی بازهزینه می‌کنیم. به این منظور، در طرح مصوب و تمامی قراردادها تصریح شده است.

۸. بیگ‌ترین مشکل امروز ما در حوزه کتاب و کتاب خوانی، نبودن آثار فاخر و مناسب نیست؛ بلکه ضعیف بودن فرهنگ مطالعه در بین اقشار جامعه به ویژه خانواده‌هاست. پیکار تمامی فعالیت‌هایمان تنها به این سمت نشانه می‌رود که این آثار خواندنی و تراز مهارتی خانواده‌ها را در زندگی افزایش دهند. به همین منظور، طرح «مطالعه آثار» با توجه به راهبردهای عملی در بستر خانواده، تهیه شده و در حال پیگیری است.

۹. توجه داریم که بی‌اعتنایی به ابزارهای غیرکتابی، راهبرد درستی نیست؛ تولید کتاب‌های صوتی، محصولات تصویری نرم‌افزاری رایانه‌ای و تلفن همراه، حضور در شبکه‌های مجازی و اینترنتی، ترجمه آثار، نیز مدنظر خواهد بود.

۱۰. برای تنومند شدن این نهال نوپا، نظارت مستمر و ارزیابی‌های دوره‌ای، جنبه نیاز است. از ابتدا تا انتهای این طرح، بازخوردگیری و اصلاح مناسب به وقوع می‌انجامد. احتمالاً در دستور کار خواهد بود.

۱۱. طرح‌ها و برنامه‌های موفق دیگر فعالان در این عرصه‌ها را برای الگوگیری و مقایسه، رصد کرده و می‌کنیم. خود نیز یافته‌ها و بر ساخته‌هایمان را حاضریم

به رایگان پیشکش رهروان این وادی کرانه‌نابردار کنیم تا ضمن هم‌افزایی در بینش‌ها و دانش‌ها، بتوانیم با موج‌آفرینی، خیراندیشان فرهنگی را متقاعد کنیم که پایه این عرصه بگذارند.

آنچه خواندید، همهٔ حرف‌هایی نبود که گفتنی بود؛ به قدر دقیقه‌های چندین سال، حجت و تجربه و خاطره و نکته هست؛ اما نباید و نشاید که سخن‌آغازین را به درازا بکشیم. فقط اینکه حساسیت موضوع و فرهیختگی خواننده، به ما انگیزه می‌دهد که بارها و بارها درون مایه، قالب، مراحل تولید و توزیع را بازبینی کنیم تا اثری فاضل‌وار و ارجمند را تقدیم نگاه و نگرش بلند شما گرامیان نماییم و مشتاقانه منتظریم. اب دریا، دیدگاه‌های شما سروران عزیز به آدرس mehr@mehrestan.ir بیس از پیش مهربانی‌هایتان گردیم.

بر آستان جانانی سرسپاس آمدن آوردیم که ترفیق، رفیق طریقمان کرد تا دورهٔ امانت داده‌شده در مزرعهٔ دنیا را به خوبی چینی از خرمن ارباب و اصحاب فرهنگ و اندیشه بگذرانیم و آنگاه با لطفی دوچندان، را و امدار فضل‌بی‌کرانش کرد تا در طرح پربرکت «مهرستان» بتوانیم بابت تولید و بروج محصولات فرهنگی و تربیتی، مدال افتخار برگردن بیاویزیم. آری، «تربیت و تعلم» هدف اصلی آمدن پیامبران و جان‌مایهٔ کتاب‌های آسمانی بوده است: «رَبِّكَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ» و ما نیز به راه‌پیمایی و نفس‌کشیدن در این وادی مفتخریم. از تک‌به‌تک رهروان ارجمندی که ذره‌پروری کردند و گام‌به‌گام مسیر را هم‌شانهٔ ما شدند، به سپاس ادب، خاضعانه سپاسگزاریم.

عیشتان مدام، ایام به‌کام، عزت مستدام

مرکز احیاء اندیشه و سیرهٔ علوی

فصل اول: مہارت‌های پایبندی فرزندان به نماز،
پیش‌کش‌الکے تا حدود دوازده سالگی

چند نکته اساسی	۲۵
گفتار اول: ویژگی‌های اساسی این دوره	۲۷
۱. آمادگی برابر اطاعت پذیری	۲۷
۲. آمادگی برای فروری آداب و مؤدب شدن	۲۹
۳. آمادگی تدریجی برای دست منظم انتزاعی	۳۰
۴. علاقه فراوان به یادگیری و نجاکوی درباره همه چیز	۳۲
۵. ارتباط عاطفی عمیق ولی محدود	۳۳
۶. نیاز به انگیزه‌دهی با تأیید تشویق	۳۴
۷. تأثیرپذیری بسیار فراوان از معلم	۳۵
۸. تمایل به خشنود کردن معلم و والدین	۳۵
۹. توجه به نتیجه عمل	۳۶
۱۰. روحیه ورود به جمع و دوست‌گیری	۳۷
گفتار دوم: گام‌های اساسی برای پایبندی فرزندان به نماز در دو گام دوم	۳۹
گام اول: سفارش و دستور	۳۹
دستوری تاب	۴۱
نکاتی کاربردی در این گام	۴۲
از همین الان باید یاد بگیرد	۴۴
گام دوم: پذیرش و دوست داشتن فرزندان، آن‌طور که هستند	۴۵
دخترک دروغ‌گو	۴۶

نکاتی کاربردی در این گام	۴۷
برای من هم سخت است	۴۷
اثر یک تذکر	۵۰
گام سوم: توجه به اهمیت مدرسه در تربیت	۵۱
راهکارهای مربوط به این گام	۵۲
خیلی مراقبت داشتم	۵۴
مسیحی به اذان گوش می‌داد	۵۵
دختران بهشتی	۵۶
گام چهارم: توجه به نقش معلم در تربیت	۵۷
یادگیری	۵۸
ایلمی شایسته	۵۹
وظایف پدر و مادر در این گام	۶۰
نکاتی کاربردی برای معلمان محترم	۶۱
فرشته‌های آسمان	۶۱
قضاوت عجولانه	۶۲
گام پنجم: برگزاری جشن ملی	۶۴
خاطره‌ای تکان دهنده	۶۵
نکات کاربردی	۶۷
جشن مخفی	۶۸
جشن هرساله	۶۹
گام ششم: آموزش معارف دین	۷۱
نکته	۷۴
راهکارهایی عملی	۷۵
چند نمونه ساده	۷۵
صبر در آموزش	۷۸
بازگشت به مشهد	۸۰
نمونه شعر زیبا	۸۲
اولین نمازی که خوانده‌ام	۸۳
شاخص	۸۴
برگ‌ریزان	۸۴
گام هفتم: عادت دادن به نماز و خواندن نماز قضا	۸۵
مسئله شرعی	۸۷

سیره امام خمینی <small>رحمته</small>	۸۷
پاسخ به یک پرسش	۸۸
نکته‌های ناب	۸۹
غصه برای قضا شدن نماز صبح	۸۹
گام هشتم: همراه کردن نماز فرزندان با خاطرات خوشایند	۹۰
شش میم	۹۱
خاطره	۹۱
خاطره‌ای دیگر	۹۲
راهکارهایی برای عملیاتی شدن این گام	۹۲
نوع و نحوه تشویق و جایزه	۹۴
توجه به نکته‌ای ضروری	۹۶
گام نهم: داشتن نگاه جامع به معارف دین	۹۶
نمونه‌هایی از عبادات در این سن	۹۹
سیر طوطی	۱۰۲
ریاضت، خاطره	۱۰۴
رسخواب جمع شد	۱۰۶
گام دهم: بهره‌گیری از فرصت‌های طلایی	۱۰۸
چند نمونه سنی	۱۰۹
۱. سفارش پیر حدیثی	۱۰۹
۲. سفارش امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small>	۱۱۰
۳. زمان‌شناسی حضرت موسی <small>علیه السلام</small>	۱۱۱
۴. سفارش امام صادق <small>علیه السلام</small>	۱۱۱
۵. وصیت ارزشمند	۱۱۲
۶. استفاده از فرصت	۱۱۲
آنچه در ادامه خواهید خواند	۱۱۴
فصل دوم: مهارت‌های پایبند فرزندان به نماز	۱۱۵
از دوازده سالگی تا حدود هجده سالگی	
گفتار اول: می‌خواهم کار را تمام کنم!	۱۱۷
سخنی از جنس دیگر	۱۱۸
نکته	۱۱۹
نوجوانی دوره‌ای حساس و سرنوشت‌ساز	۱۲۰

گفتار دوم: ده ویژگی اساسی این دوره	۱۲۲
۱. ورود به مرحله بزرگ سالی	۱۲۴
۲. رشد فکری و عقلی (دوره هوش انتزاعی)	۱۲۵
۳. هویت جویی و آرمان خواهی	۱۲۷
۴. معنویت‌گرایی و رشد اخلاقی	۱۲۹
۵. گروه‌گرایی و تأثیرپذیری از گروه دوستان و همسالان	۱۳۱
۶. احساسات شدید و مشکلات بلوغ	۱۳۳
۷. لجبازی و نافرمانی و پرخاشگری	۱۳۲
۸. استقلال خواهی	۱۳۵
خودمدارایی و میل به آزادی	۱۳۶
۱. مسئولیت‌پذیری	۱۳۸
نکته پایانی	۱۳۹
گفتار سوم: کلمات اساسی برای پایبندی فرزندان به نماز در این دوره	۱۴۰
گام اول: گفت‌وگو و مشورت به‌حای دستور	۱۴۰
نکته‌های کاربردی	۱۴۴
مدلی برای عملی کردن این گام	۱۴۶
به جای گفتن	۱۴۷
می‌توان گفت	۱۴۷
گام دوم: استقبال از سؤال‌ها و حتی ایدئولوژی سؤال در دهه او	۱۴۸
مشکلی فراگیر	۱۴۹
چگونه بی‌نماز شد	۱۴۹
واقعیت‌هایی تلخ	۱۵۱
راهکارها	۱۵۳
خودآگاهی	۱۵۵
گام سوم: استفاده از دو بال ترس و امید	۱۵۷
راهکارهای عملی	۱۵۹
تبیین فواید و برکات اقامه نماز	۱۵۹
نماز ملاکی برای انتخاب همسر	۱۶۰
حل مشکلات ابن‌سینا با نماز	۱۶۲
رزمنده‌های محاصره‌شده	۱۶۲
تبیین عواقب و پیامدهای سستی در نماز و بی‌توجهی به آن	۱۶۳
تازگی به گناه فکر می‌کنم	۱۶۴

تشبیهی زیبا	۱۶۵
سبقت ممنوع	۱۶۷
نکته‌ای راجع به کل این گام	۱۶۹
گام چهارم: ایجاد روحیه افتخار به دین داری	۱۶۹
خاطره‌ای از شهید بروجردی	۱۷۰
سریاز بی‌نماز	۱۷۱
خاطره‌ای از استاد قرآنی	۱۷۲
نکته‌ای دقیق و اساسی	۱۷۳
پرسش و پاسخی کوتاه	۱۷۵
انکارهایی برای ایجاد و حفظ غیرت دینی	۱۷۶
صندوق غیبت	۱۷۷
سبقت را داده‌ای؟	۱۷۸
افشای نمازی	۱۷۹
گام پنجم: لب و همدلی و انعطاف در برخورد با نوجوان	۱۸۰
لباس قرمز قبیله	۱۸۱
بازگوشی در رسانه علم	۱۸۲
چند نکته	۱۸۳
نماز فارسی	۱۸۴
گام ششم: شخصیت‌بخش به نوجوان	۱۸۶
راه‌های تکریم نفس	۱۸۸
یگویی‌ها	۱۸۹
نکته‌ها و پرهیزها	۱۹۴
گام هفتم: توجه به دوستان و گروه همسالان	۱۹۵
شهید بی‌نماز!	۱۹۶
نتیجه نیم قرن تحقیق	۱۹۷
دوستش را گمراه کرد	۱۹۷
نکته‌های کاربردی	۱۹۸
زرتشتی نمازخوان	۲۰۱
ورزش‌کاری که به عبادت و نماز خیلی اهمیت می‌داد	۲۰۲
گام هشتم: ارتباط دادن فرزندان با مسجد و گروه‌های مذهبی	۲۰۳
پیاده‌روی باور نکردنی	۲۰۶
نکته‌های کاربردی	۲۰۶

